

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

מדינת ישראל
משרד החינוך

לכבוד
מנהלי בתי הספר,
רכזי הוראת המקצוע,
המורים לפרסית

חוזר המפמ"ר תחום דעת פרסית לשנת הלימודים תשפ"ז

תוכן עניינים

2.....	דבר המפמ"ר.....
3	תוכנית העבודה בפרסית לשנת הלימודים תשפ"ז.....
4	תוכנית הלימודים להוראת השפה הפרסית
5	ספרי לימוד.....
6	פיתוח מקצועי.....
7.....	פעילויות ייחודיות בתחום דעת פרסית
8	מידע על בחינות הבגרות
17	תמרוץ בתי ספר

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

מדינת ישראל
משרד החינוך

דבר המפמ"ר

מורות ומורים יקרים,
בחוזר זה יוצגו מהלכי הליבה ותוכנית העבודה בהוראת השפה הפרסית לשנת הלימודים תשפ"ז.

השפה הפרסית הצטרפה בשנה שעברה לאגף שפות, ובכך החל תהליך משמעותי של ביסוס תחום הדעת במערכת החינוך. עד כה נלמדה הפרסית במסגרת תוכניות ייחודיות, כאשר כל בית ספר פעל בהתאם לדרכו ולמאפייניו, ללא מסגרת מקצועית אחידה ומחייבת.

עם הצטרפותה של הפרסית לאגף שפות הוקמה ועדת מקצוע, אשר מובילה את כלל ההיבטים הקשורים להוראת השפה הפרסית - החל מכתבי תוכנית הלימודים, דרך קביעת היעדים והדגשים הפדגוגיים, ועד לפיתוח מתווה ההערכה ובחינות הבגרות. מהלך זה מהווה צעד חשוב בבניית תחום דעת סדור, מקצועי ואחיד ברמה הארצית.

אחד היעדים המרכזיים של תחום הדעת הוא יצירת אחדות ורצף לימודי בין בתי הספר והמורים. הוראת הפרסית תתבסס מעתה על תוכנית לימודים משותפת ומחייבת, אשר תאפשר קידום תהליכי הוראה, למידה והערכה באופן מקצועי, עקבי ושוויוני עבור כלל התלמידים. לצד שמירה על הייחודיות והיצירתיות של כל מורה, חשוב כי כלל בתי הספר יפעלו מתוך שפה פדגוגית משותפת ובהתאם לתוכנית הלימודים שנקבעה.

בפתח הדברים ברצוני להודות למורי הפרסית, לרכזים ולאנשי החינוך על העשייה המקצועית, המחויבות והנכונות לקחת חלק בבנייתו ובהתפתחותו של תחום דעת חדש ומתפתח זה. בזכותכם תלמידים נחשפים לשפה עשירה, לתרבות מפוארת ולעולם רחב של ידע, תקשורת והזדמנויות.

השנה נשים דגש גם על חיזוק הקשרים ושיתופי הפעולה בין בתי הספר והמורים. קהילת מורי הפרסית ההולכת ומתרחבת תהווה מרחב מקצועי ללמידה משותפת, לשיתוף ידע, לפיתוח חומרי הוראה ולקידום יוזמות פדגוגיות משותפות.

בנוסף לכך, נמשיך לקדם יוזמות המעודדות שימוש פעיל בשפה, למידה חווייתית ושילוב כלים דיגיטליים בהוראה, לצד פיתוח מיומנויות דיבור, קריאה, כתיבה והבנת הנשמע. מטרתנו היא ליצור הוראה רלוונטית, חדשנית ומשמעותית, המותאמת לעולמם של התלמידים ולמציאות המשתנה.

להלן יוצגו עיקרי תוכנית העבודה לשנת הלימודים תשפ"ז, ובהם המטרות, היעדים, הדגשים הפדגוגיים וההנחיות להוראת הפרסית.

אני מקווה כי שנת הלימודים תשפ"ז תהיה שנה של ביסוס וצמיחה של תחום הדעת, עשייה חינוכית משמעותית, שיתופי פעולה והצלחות רבות לכלל המורים והתלמידים.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

מדינת ישראל
משרד החינוך

תוכנית העבודה בתחום דעת פרסית לשנת הלימודים תשפ"ז

תוכנית העבודה בתחום דעת פרסית לשנת הלימודים תשפ"ז מתמקדת בקידום הכשירות התקשורתית של התלמידים בשפה הפרסית, בהעמקת ההיכרות עם התרבות והחברה בעולם דובר הפרסית ובהרחבת אפשרויות הלמידה וההתפתחות האישית של הלומדים.

הוראת הפרסית מאפשרת לתלמידים לרכוש שפה נוספת ככלי לתקשורת בין-תרבותית, להבנת תרבויות וחברות באזור, לפיתוח חשיבה רב-לשונית ולהרחבת אופקים אישיים ואקדמיים. הוראת השפה מתבססת על עקרונות המסגרת האירופית המשותפת להוראת שפות (CEFR), תוך טיפוח לומדים עצמאיים המסוגלים להשתמש בשפה למטרות מגוונות בהקשרים אותנטיים ומשמעותיים.

פיתוח כשירות תקשורתית בשפה הפרסית

היעד המרכזי בתחום דעת פרסית הוא פיתוח הכשירות התקשורתית של התלמידים בהתאם לעקרונות ה-CEFR ולתוכנית הלימודים הארצית.

הלמידה תתמקד בפיתוח יכולתם של התלמידים לפעול בשפה באמצעות ארבעת אופני הפעולה הלשוניים:

- קליטה (Reception) הבנת טקסטים כתובים, קטעי שמע, סרטונים ומקורות מידע מגוונים
- הפקה (Production) הבעת רעיונות, רגשות ודעות בעל פה ובכתב במגוון הקשרים
- אינטראקציה (Interaction) השתתפות בשיחות, דיונים ומשימות שיתופיות תוך שימוש פעיל בשפה
- תיווך (Mediation) העברת מידע, תיווך בין טקסטים, שפות ותרבויות, סיכום והנגשת מידע לאחרים

ההוראה תתמקד בביצוע משימות תקשורתיות משמעותיות, בפיתוח אסטרטגיות למידה ובשימוש בשפה בהקשרים אותנטיים הרלוונטיים לעולמם של התלמידים. יושם דגש על שילוב כלים דיגיטליים, עבודה שיתופית, למידה פעילה ויצירת הזדמנויות מגוונות לשימוש בשפה בכיתה ומחוצה לה.

הטמעת תוכנית הלימודים והבטחת אחידות מקצועית

בשנת הלימודים תשפ"ז מתחיל תהליך הטמעת תוכנית הלימודים בפרסית המבוססת על עקרונות ה-CEFR ועל תפיסת ההוראה המכוונת לפעולה (Action-Oriented Approach).

הוראת הפרסית בכל בתי הספר תתבצע בהתאם לתוכנית הלימודים המחייבת, לתיאורי הביצוע ולמדיניות ההערכה הארצית. יושם דגש על יצירת שפה מקצועית משותפת בקרב כלל המורים, על אחידות בציפיות הלמידה ועל התאמה בין תהליכי ההוראה, הלמידה וההערכה.

**למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית**

**אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית**

**מדינת ישראל
משרד החינוך**

כחלק מתהליך זה מתחיל פיתוחם של חומרי הוראה, משימות הערכה וכלים פדגוגיים התומכים ביישום התוכנית ובהוראה איכותית ועקבית בכלל בתי הספר.

טיפול מעורבות, מודעות בין-תרבותית ומצוינות

הלמידה בתחום דעת פרסית תעודד סקרנות, פתיחות תרבותית ומודעות בין-תרבותית כחלק בלתי נפרד מתהליך רכישת השפה.

התלמידים ייחשפו למגוון היבטים של התרבות, הספרות, השירה, המוזיקה, הקולנוע, ההיסטוריה וחיי היום-יום בעולם דובר הפרסית. חשיפה זו תתרום להבנת הקשרים בין שפה, תרבות וחברה ותעשיר את חוויית הלמידה.

כמו כן, יינתן מקום לפעילויות העשרה, לפרויקטים בית-ספריים, למפגשים עם דוברי השפה וליזמות המעודדות שימוש אותנטי בפרסית. פעילויות אלו יסייעו בפיתוח תחושת מסוגלות, מוטיבציה ללמידה ויכולת להשתמש בשפה בהקשרים מגוונים ומשמעותיים.

תוכנית הלימודים להוראת השפה הפרסית

תוכנית הלימודים בפרסית מיועדת לתלמידי כיתות י"ב הלומדים פרסית כשפה זרה במערכת החינוך, ומבוססת על תפיסה עדכנית של הוראת שפות בהתאם למסגרת האירופית המשותפת לשפות (CEFR). מטרת התוכנית היא לפתח אצל הלומדים כשירות תקשורתית מלאה בשפה הפרסית, תוך שילוב מאוזן של מיומנויות הקריאה, הכתיבה, ההאזנה והדיבור, לצד היכרות מעמיקה עם התרבות, ההיסטוריה והחברה האיראנית והמרחב הפרסי.

השפה הפרסית היא אחת השפות העתיקות והמשפיעות בעולם, ולימודה פותח בפני התלמידים שער לעולם תרבותי, ספרותי והיסטורי עשיר. לתוכנית גם חשיבות מיוחדת בהקשר הישראלי, בשל הקשרים ההיסטוריים בין העם היהודי והעם האיראני, וכן בשל חשיבותה האזורית והאסטרטגית של השפה עבור מדינת ישראל בתחומי המחקר, התקשורת, הדיפלומטיה והביטחון.

התוכנית מדגישה את השפה הפרסית כשפה חיה, הכוללת הן את השפה הספרותית והכתובה והן את השפה המדוברת היומיומית. בהתאם לכך, ההוראה משלבת חשיפה לטקסטים אותנטיים, לשיח דבור, למדיה דיגיטלית, לשירים, לסרטים ולתכנים תרבותיים מגוונים. לצד רכישת מיומנויות השפה, מושם דגש על פיתוח הבנה בין-תרבותית, סובלנות, פתיחות מחשבתית ומודעות לשוניות.

התוכנית מבוססת על גישה פונקציונלית להוראת שפה, שלפיה המבנים הלשוניים ואוצר המילים נלמדים מתוך הקשרים תקשורתיים אותנטיים ולא באמצעות שינון מבודד של כללים.

**למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית**

**אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית**

**מדינת ישראל
משרד החינוך**

אוצר המילים נבנה באופן מדורג ומצטבר, בהתאם לרמות הלימוד ולנושאים הקרובים לעולמם של הלומדים.

במסגרת התוכנית מוגדרים תיאורי ביצוע (Can-Do Descriptors) לרמות הלימוד השונות, החל מהרמה A1 ועד לרמות מתקדמות יותר. תיאורים אלו מפרטים את היכולות המצופות מן התלמידים בכל אחת ממיומנויות השפה: הבנת הנשמע, קריאה, דיבור, כתיבה, אינטראקציה ותיווך. כך למשל, ברמות הראשונות התלמידים לומדים לנהל שיח בסיסי, להציג את עצמם, להבין הוראות קצרות ולקרוא טקסטים פשוטים, ובהמשך הם מפתחים יכולת לנהל שיחות רציפות, להבין טקסטים מורכבים יותר, להביע דעות ולדון בנושאים תרבותיים והיסטוריים.

הוראת השפה בתוכנית נשענת על עקרונות פדגוגיים של למידה הדרגתית, למידה פעילה ושיתופית, התאמה לשונות בין הלומדים ושימוש מושכל בטכנולוגיות מתקדמות ובכלי בינה מלאכותית לצורכי תרגול, יצירה והעמקת הלמידה. התוכנית מעודדת שילוב של משימות תקשורתיות מגוונות, עבודה בקבוצות, פרויקטים, פעילויות תרבותיות ומפגשים עם דוברי פרסית.

הערכת הלמידה בתוכנית נתפסת כחלק בלתי נפרד מתהליך ההוראה והלמידה, ומשלבת בין הערכה מעצבת להערכה מסכמת. ההערכה מתמקדת לא רק בתוצר הסופי אלא גם בתהליך הלמידה, בהתקדמות האישית של הלומד וביכולתו להשתמש בשפה בהקשרים מגוונים ומשמעותיים. לצורך כך נעשה שימוש במגוון דרכי הערכה, ובהן משימות בעל-פה ובכתב, עבודות, מצגות, תיקי עבודות, תוצרים דיגיטליים והערכה עצמית.

באמצעות שילוב בין רכישת שפה, היכרות תרבותית, פיתוח מיומנויות תקשורת וחשיבה ביקורתית, מבקשת תוכנית הלימודים בפרסית לטפח דור של לומדים בעלי פתיחות בין-תרבותית, יכולת תקשורת בשפה הפרסית והבנה מעמיקה של חשיבותה של השפה במרחב האזורי והעולמי.

ספרי לימוד

במהלך שנת הלימודים תשפ"ז יימשך פיתוחם של ספרי הלימוד הראשונים בשפה הפרסית המותאמים לתוכנית הלימודים הארצית ולעקרונות המסגרת האירופית המשותפת להוראת שפות (CEFR). במסגרת זו נמצאים בפיתוח שני ספרי לימוד: ספר ברמת A1 וספר ברמת A2, אשר נועדו לתת מענה ללומדים בשלבי הלמידה הראשונים בחטיבה העליונה.

ספרי הלימוד יפותחו בהתאם לתיאורי הביצוע שנקבעו בתוכנית הלימודים ויכללו משימות תקשורתיות, פעילויות לפיתוח קליטה, הפקה, אינטראקציה ותיווך, חומרי הערכה ומשאבים דיגיטליים נלווים. פיתוח ספרים אלה מהווה צעד משמעותי בקידום אחידות ההוראה וההערכה בבתי הספר וביצירת רצף לימודי מובנה ואיכותי עבור כלל הלומדים את השפה הפרסית.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

פיתוח מקצועי וקהילת מורים לומדת

שנת הלימודים תשפ"ז תעמוד בסימן ביסוסה של קהילת מורי הפרסית הארצית ופיתוח מקצועי מתמשך לכלל המורים המלמדים את השפה במערכת החינוך.

עם השלמתה של תוכנית הלימודים החדשה המבוססת על עקרונות ה-CEFR, יתקיימו במהלך השנה מפגשי פיתוח מקצועי סדירים לכלל מורי הפרסית. מטרתם של מפגשים אלה היא להעמיק את היכרות המורים עם תוכנית הלימודים, עם תיאורי הביצוע ועם הגישות העדכניות להוראת שפות, ולסייע ביישומם בכיתה.

נושאי הפיתוח המקצועי יכללו, בין היתר:

- הוראה על פי עקרונות ה-CEFR ותוכנית הלימודים החדשה
- פיתוח כשירות תקשורתית בשפה הפרסית
- הוראת שפה דבורה והקניית מיומנויות אינטראקציה
- הוראת קריאה וכתבייה
- הוראת ספרות, תרבות וטקסטים אותנטיים
- פיתוח משימות תקשורתיות ומשימות ביצוע
- דרכי הערכה והמשוב בתהליך למידת השפה
- שילוב כלים דיגיטליים בהוראה ובלמידה

מפגשי הפיתוח המקצועי ישמשו גם כקהילת המורים הארצית של מורי הפרסית. במסגרת זו יוכלו המורים לשתף ידע, להחליף רעיונות וחומרי הוראה, לדון באתגרים מקצועיים וללמוד מניסיונם של עמיתיהם. הקהילה תפעל לטיפול שיח מקצועי מתמשך, לחיזוק שיתופי הפעולה בין המורים ולבניית תרבות של תמיכה הדדית ולמידת עמיתים.

באמצעות קהילת המורים והפיתוח המקצועי המתמשך יינתן מענה מקצועי לצורכי המורים השונים, תוך יצירת סביבה מקצועית תומכת, מקדמת ומחברת, שתסייע בהטמעת תוכנית הלימודים ובקידום איכות הוראת הפרסית בכלל בתי הספר.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

מדינת ישראל
משרד החינוך

פעילויות ייחודיות בתחום דעת פרסית

כחלק מהתפיסה הרואה בשפה כלי לתקשורת, להיכרות בין-תרבותית וללמידה חווייתית, יתקיימו במהלך שנת הלימודים תשפ"ז מגוון פעילויות העשרה ארציות ובית-ספריות, המאפשרות לתלמידים להיחשף לשפה הפרסית ולתרבות העולם דובר הפרסית באופן בלתי אמצעי ומשמעותי.

"סליחה על השאלה" - מפגש עם דוברי פרסית

במסגרת פעילות זו יפגשו התלמידים עם דוברי פרסית ובעלי רקע אישי מגוון, אשר ישתפו מניסיונם ומסיפור חייהם. המפגשים יאפשרו לתלמידים לשאול שאלות, להכיר נקודות מבט שונות ולהעמיק את היכרותם עם החברה, התרבות וחיי היום-יום באיראן ובקהילות דוברות פרסית אחרות.

ביקור במוזיאון לאמנות האסלאם בירושלים

במסגרת הפעילות יבקרו התלמידים במוזיאון לאמנות האסלאם בירושלים ויחשפו לאמנות, להיסטוריה ולמורשת התרבותית של העולם האסלאמי והפרסי. באמצעות סיורים מודרכים ופעילויות מותאמות ילמדו התלמידים על הקשרים בין שפה, תרבות, אמנות והיסטוריה, ויעמיקו את היכרותם עם העולם דובר הפרסית.

יום קולנוע

תלמידי הפרסית מבתי ספר שונים יתכנסו לצפייה משותפת בסרט איראני נבחר, אשר זכה להכרה ולהוקרה בזירה הבין-לאומית. לאחר ההקרנה יתקיים שיח מונחה העוסק בנושאים התרבותיים, החברתיים והלשוניים העולים מן הסרט, תוך עידוד חשיבה ביקורתית ושיח בין-תרבותי.

יום בישול

התלמידים יתנסו בהכנת מאכלים מסורתיים מהמטבח הפרסי ויחשפו למנהגים, למסורות ולתרבות האירוח המאפיינים את התרבות הפרסית. הפעילות משלבת למידה חווייתית, עבודת צוות והיכרות עם היבטים תרבותיים באמצעות חושים, טעמים וחוויות משותפות.

תחרות כרזות

התלמידים יוזמנו ליצור כרזות מקוריות בנושאים הקשורים לשפה, לתרבות ולהיסטוריה של העולם דובר הפרסית, כגון חג הנורוז, אתרים היסטוריים, אישים מרכזיים, ספרות, אמנות ומסורות תרבותיות. התחרות תעודד יצירתיות, חקר עצמאי והעמקה בתכנים הנלמדים.

פסטיבל ספרות פרסית

תלמידי מגמות הפרסית מכל הארץ יתכנסו ליום של ספרות, תרבות ויצירה. במסגרת הפסטיבל התלמידים ישתתפו בסדנאות קריאה וכתיבה, יפגשו סופרים, ויצילו סיפורי עם ואגדות פרסיות באמצעות המחזה, סרטון, סיפור בעל פה, איור או קומיקס. הפעילות תסתיים בשיח משותף על המסרים, הערכים וההיבטים התרבותיים העולים מן היצירות, ותעודד היכרות מעמיקה עם הספרות הפרסית בדרך חווייתית.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

מדינת ישראל
משרד החינוך

מידע כללי על בחינות הבגרות בפרסית

מבנה בחינות הבגרות המוצג בפרק זה חל על תלמידי כיתה י' שיחלו את לימודיהם בשנת הלימודים תשפ"ז. תלמידים אלה ייבחנו לראשונה בבחינות הבגרות בהתאם למתווה זה החל ממועד קיץ תשפ"ח.

במסמך זה מוצג מבנה בחינות הבגרות בפרסית ברמת 5 יח"ל, הכוללות הערכה חיצונית והערכה פנימית. בהיקף כולל של 100%:

- **70% הערכה חיצונית** – שני רכיבי הערכה משותפים לכלל תלמידי מגמת פרסית.
- **30% הערכה פנימית** – מותאמת למסלול הלימודים ולמטרותיו.

מגמת פרסית כוללת שני מסלולי לימוד: מסלול א' (שפה ותרבות) ומסלול ב' (שפה והיסטוריה של איראן). שני המסלולים מובילים לזכאות לבגרות ברמת 5 יח"ל בפרסית ונבדלים בדגשים הפדגוגיים, בחלוקת שעות ההוראה בין רכיבי הלימוד השונים ובמבנה ההערכה הפנימית.

כלל תלמידי מגמת פרסית, הן במסלול א' והן במסלול ב', נבחנים בשני שאלונים חיצוניים משותפים:

- שאלון **582361**: בחינה חיצונית בכתב, המהווה 50% מציון הבגרות.
- שאלון **582386**: בחינה חיצונית בעל-פה, המהווה 20% מציון הבגרות.

תלמידי מסלול א' נבחנים בשני השאלונים החיצוניים **בסוף כיתה י"א**

תלמידי מסלול ב' נבחנים בשני השאלונים החיצוניים **בסוף כיתה י"ב**

הבדל זה נובע מהתפרסות שונה של שעות ההוראה בין רכיבי הלימוד השונים בכל אחד מהמסלולים לאורך שנות הלימוד במגמה.

הבחינות החיצוניות מהוות רכיב משותף לכלל התלמידים, ומטרתן לספק מדד משותף, תקף והשוואתי להערכת הישגי התלמידים במיומנויות השפה הפרסית בהתאם לרמת A2 על פי מדדי ה-CEFR.

מבנה הבחינות החיצוניות 70%

(A) בחינה חיצונית בכתב 50%: סמל שאלון: 582361

הבחינה בודקת את מיומנויות השפה המרכזיות: הבנת הנקרא ותיווך, הבנת הנשמע והבעה בכתב. הבנת הנקרא ותיווך מהווים 20% מציון הבגרות, הבנת הנשמע מהווה 15%, וההבעה בכתב מהווה 15%. יחד מהוות שלוש המיומנויות 50% מציון הבגרות.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

1. הבנת הנקרא ותיווך 20%

הבנת הנקרא: חלק זה נועד להעריך את יכולתו של התלמיד להבין טקסטים ברמת A2 בהתאם לתיאורי הביצוע של התוכנית.

ההערכה תתמקד, בין היתר, ביכולת:

- לאתר מידע מפורש.
 - לזהות מידע מרכזי.
 - להבין את הרעיון המרכזי של טקסט קצר.
 - לזהות מידע משתמע כאשר הדבר תואם את רמת A2.
 - להשתמש במידע המופיע בטקסט לצורך ביצוע משימה.
- הטקסטים יהיו אותנטיים או מעובדים ממקורות אותנטיים, ויותאמו לרמת A2 מבחינת אוצר המילים, המבנים התחביריים, צפיפות המידע והמורכבות הלשונית.
- האותנטיות של הטקסט לא תקבע כשלעצמה את רמת הקושי. טקסט שמקורו במקור אותנטי יעובד, במידת הצורך, כך שרמתו הלשונית והקוגניטיבית תתאים לרמת A2.
- הטקסטים יעסקו בנושאים מתוך תוכנית הלימודים ובעולמם של התלמידים ויכללו מגוון סוגות.

מבנה החלק:

- שניים עד שלושה טקסטים קצרים.
- שילוב של סוגות שונות, ובהן טקסט מידע, טקסט חדשותי מעובד, טקסט סיפורי או טקסט שימושי.
- אורך הטקסטים ורמת המורכבות שלהם ייקבעו בהתאם למפרט הבחינה ולרמת A2.
- מספר פריטים שיאפשר דגימה מספקת של יכולת הקריאה ולא יסתמך על פריט או טקסט בודד.

סוגי משימות אפשריים:

- שאלות נכון / לא נכון בצירוף ציטוט מן הטקסט התומך בתשובה
- שאלות אמריקאיות (Multiple Choice)
- השלמת טבלה על פי מידע המופיע בטקסט
- השלמת משפטים
- איתור פרטים ומידע מפורש
- זיהוי הרעיון המרכזי של הטקסט
- הסקת מסקנות על סמך מידע המופיע בטקסט

**למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית**

**מדינת ישראל
משרד החינוך**

**אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית**

רמת הקושי של הטקסטים והמשימות תיקבע לא רק לפי אורך הטקסט, אלא גם לפי אוצר המילים, המבנים הלשוניים, צפיפות המידע ומידת ההסקה הנדרשת מן התלמיד.

תיווך

במסגרת הבנת הנקרא ייכללו גם משימות תיווך לשוני, המותאמות לרמת A2. משימות אלה יבדקו את יכולתו של התלמיד להבין מידע המוצג בטקסט ולמסור את עיקרי המידע לאדם אחר או להעבירו בצורה פשוטה וברורה בהתאם למטרת התקשורת.

המשימות יתבססו על טקסטים קצרים ומוכרים וידרשו מן התלמיד לבחור את המידע הרלוונטי, לארגן אותו ולהעבירו באופן מובן, ללא דרישה לתרגום מילולי של הטקסט.

סוגי משימות אפשריים:

- העברת מידע מרכזי מטקסט לאדם שאינו קורא פרסית.
- מסירת מידע רלוונטי מתוך טקסט בפרסית בהתאם לסיטואציה.
- השלמת מידע עבור אדם אחר על בסיס טקסט.
- סיכום קצר ופשוט של מידע רלוונטי.
- העברת מידע מטקסט לטבלה, הודעה, רשימה או מסר קצר.
- התאמת המידע מתוך הטקסט לצורך תקשורת נתון.

2. הבנת הנשמע 15%

חלק זה יבחן את יכולתו של התלמיד להבין מסרים ברורים בשפה הפרסית, בהתאם לרמת A2 ולמיומנויות המוגדרות בתוכנית הלימודים.

מבנה החלק:

- ההערכה תתבסס על שניים עד שלושה קטעי שמע קצרים, באורך כולל של כ-3-5 דקות. הקטעים יהיו בנושאים ובמצבי תקשורת הרלוונטיים לעולמם של התלמידים ולנושאי תוכנית הלימודים, ויכללו, בין היתר, שיחות, דיאלוגים, הודעות, תיאורים וקטעים קצרים המדמים תקשורת יומיומית.
- קטעי השמע יהיו בשפה ברורה ובקצב דיבור טבעי המותאם לרמת A2. הקטעים עשויים לכלול דובר יחיד או שני דוברים. ניתן יהיה לשלב קולות וסגנונות דיבור שונים, אולם לא ייעשה שימוש במבטא או בסגנון דיבור העלולים להוות מכשול שאינו קשור למיומנות הבנת הנשמע הנמדדת.
- כל קטע יושמע פעמיים.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

סוגי משימות אפשריים:

- שאלות נכון / לא נכון
- שאלות אמריקאיות
- זיהוי מידע מרכזי מתוך קטע השמע
- התאמת מידע שנשמע לפריטים נתונים
- התאמת תמונה לתוכן הנשמע: בחירה מתוך שלוש תמונות אפשריות של התמונה המתאימה לקטע השמע

3. הבעה בכתב 15%

חלק זה נועד להעריך את יכולתו של התלמיד לבצע משימת כתיבה תקשורתית ברמת A2. המשימה תאפשר לתלמיד להעביר מידע, לתאר מצב, להביע צורך או עמדה פשוטה, או למסור מסר קצר וברור בהתאם למטרת התקשורת. המשימה תנוסח במונחים של ביצוע תקשורת ולא כ"חיבור" במובן המסורתי של כתיבה בית-ספרית.

מבנה החלק:

- היקף הכתיבה יהיה 60–80 מילים, בהתאם למטרת המשימה ולדרישות רמת A2.

סוגי משימות אפשריים:

- כתיבת הודעה.
- כתיבת מכתב או הודעה אישית.
- תיאור קצר.
- מסירת מידע.
- הבעת עמדה קצרה.
- תגובה למצב תקשורתי נתון.

קריטריונים להערכת הכתיבה:

- השגת מטרת התקשורת.
- מובנות המסר.
- רלוונטיות התוכן.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

- שימוש באוצר מילים מתאים.
- דיוק לשוני.
- שימוש במבנים לשוניים שנלמדו.
- ארגון ורצף של הטקסט.
- מידת הקוהרנטיות המתאימה לרמת A2.

(B) בחינה חיצונית בעל-פה 20% : סמל שאלון: 582386

הבעה בעל-פה 20%

הבחינה החיצונית בעל-פה נועדה להעריך את יכולתו של התלמיד להשתמש בשפה הפרסית בעל-פה במצבים תקשורתיים התואמים את רמת A2.

ההערכה תכלול רכיב מרכזי: הפקה בעל-פה בהתאם למיומנויות ולתיאורי הביצוע של רמת A2.

הבחינה תאפשר לתלמיד:

- לענות על שאלות בנושאים יומיומיים ומוכרים.
- למסור מידע אישי ולתאר את עצמו ואת סביבתו.
- לתאר אדם, מקום, חפץ, תמונה או רצף תמונות.
- לתאר אירוע, פעולה או מצב פשוט.

מבנה החלק:

- מבחן מתוקשב שבו מתבקש התלמיד לבצע משימות דיבור ולהגיב להנחיות מוקלטות.
- המשימות יתבססו על מצבים תקשורתיים מחיי היום-יום הנלמדים במסגרת תוכנית הלימודים

- הבחינה תימשך כ-10-12 דקות לתלמיד
- הבחינה תכלול שתי משימות, שיבחנו היבטים שונים של השימוש בשפה:
 1. שאלות ותשובות: התלמיד ישיב על שאלות קצרות בנושאים מוכרים ויומיומיים, כגון משפחה, לימודים, תחביבים, שגרה, מקום מגורים וכדומה.
 2. הפקה בעל-פה: התלמיד יתאר תמונה, אדם, מקום, חפץ, מצב או רצף תמונות, תוך שימוש במשפטים פשוטים ובאוצר מילים מתאים.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

- זמן ההכנה: במשימות שבהן נדרשת הכנה, יינתן לתלמיד זמן הכנה קצר ומוגדר מראש. זמן ההכנה יהיה חלק ממבנה הבחינה ולא יכלול שימוש במילון או באמצעי עזר שאינם מוגדרים במפרט הבחינה.
- משך הדיבור המצופה: המשימות יאפשרו לתלמיד להפיק מסר בעל-פה בהיקף המתאים לרמת A2. משך הדיבור המצופה ייקבע בהתאם לסוג המשימה, ולא ידרוש מהתלמיד נאום ממושך או דיבור רציף ברמה העולה על A2.
- אופן מתן ההנחיות: ההנחיות לתלמיד יהיו ברורות, קצרות ואחידות ויינתנו בפרסית ברמה המותאמת ל- A2, ובמידת הצורך גם באמצעות המחשה חזותית או תרגיש כתוב. ההנחיות לא ידרשו מהתלמיד לבצע פעולה לשונית שאינה קשורה למיומנות הנבדקת.

הקריטריונים להערכת ההפקה בעל-פה:

- השגת מטרת התקשורת.
- מובנות המסר.
- שטף בסיסי.
- שימוש באוצר מילים מתאים.
- דיוק לשוני.
- הגייה
- ארגון ובהירות של המסר.

מפרט הערכה ברמת A2

לצורך הבטחת הלימה בין תוכנית הלימודים לבין ההערכה, הבחינות החיצוניות ייבנו על בסיס מטריצת מפרט, שתגדיר את הקשר בין יעדי תוכנית הלימודים, תיאורי הביצוע של ה-CEFR, המשימות והקריטריונים להערכתן.

מיומנות	יכולת מצופה ברמת A2	עדות בבחינה	קריטריונים להערכה
קריאה ותיווך	הבנת טקסטים קצרים וברורים בנושאים מוכרים, לאתר מידע מרכזי ומפורש, ולבחור ולהעביר מידע רלוונטי לאחר בהתאם למטרה תקשורתית פשוטה	שאלות הבנת הנקרא ומשימת Mediation המבוססת על טקסט נתון	הבנת המידע, בחירת מידע רלוונטי, העברת עיקרי המידע, בהירות והתאמה למטרה התקשורתית
הבנת הנשמע	הבנת מידע מרכזי ומידע מפורש במסרים דבורים קצרים וברורים בנושאים מוכרים	קטעי שמע ומשימות הבנת מידע	הבנת מידע מרכזי, איתור פרטים והבנת מידע משתמע ברמת A2

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

מדינת ישראל
משרד החינוך

השגת מטרת התקשורת, מובנות, אוצר מילים, דיוק לשוני, ארגון ורצף	משימת כתיבה בהיקף של 60–80 מילים	הפקת טקסט קצר, ברור ומובן למטרה תקשורתית מוכרת	הבעה בכתב
השגת מטרת התקשורת, מובנות, שטף בסיסי, אוצר מילים, הגייה, דיוק ויכולת תגובה	משימות דיבור ותגובה לשאלות	הפקת מסרים בנושאים מוכרים	הבעה בעל-פה

מסלול א': הערכה בית-ספרית פנימית (30%): סמל שאלון: 582263

ההערכה הבית-ספרית במסלול א' נועדה להעריך את שליטתו של התלמיד בשפה הפרסית ברמה התואמת את רמת B1 על פי ה-CEFR. כל רכיבי הבחינה מתקיימים בשפה הפרסית ומודדים את יכולתו של התלמיד להבין ולהפיק שפה בהקשרים תקשורתיים מגוונים. התלמידים נבחנים בסוף כיתה י"ב. הערכה זו מבוססת על תהליך למידה מתמשך לאורך שנות הלימוד, ומשלבת הערכה בעל פה והערכה בכתב.

חלק א: הבעה בעל-פה, שיחה 15%

משך המשימה: כ-15 דקות

חלק זה מהווה 15% מהציון הכולל במסלול זה, וכולל:

- הצגה עצמית: משך המשימה: כ-5 דקות
דו-שיח חופשי עם הבוחן, בהתאם לרשימת שאלות מנחה שתועבר מראש על ידי המפמ"ר.

דגש על שטף דיבור, שימוש באוצר מילים מגוון, הגייה נכונה ומבנה משפט תקין

- הצגת פרויקט: משך הבחינה: כ-10 דקות

הצגת פרויקט שהוכן במהלך תהליך הלמידה

מענה על שאלות הבוחן בהמשך להצגה, בהתאם לרשימת שאלות מנחה שתועבר למורים מראש על ידי המפמ"ר.

הנושאים יכולים להתבסס על תחומי תוכן מגוונים בהתאם לתוכנית הלימודים וקשורים למדינת איראן.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית

מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית

ביצוע חלקי המבחן

- הבחינה נערכת כבחינה פרטנית
- אין זמן הכנה לחלק ההצגה בעל פה
- התלמיד נדרש להגיע עם חומרים מוכנים מראש (מצגת / כרטיסיות / נקודות מרכזיות להצגה)
- ניתן להשתמש בעזרים בהתאם להנחיות הפיקוח
- הדגש בהערכה הוא על תקשורתיות, שטף דיבור והבנה של התכנים הנלמדים

חלק ב: הערכה בכתב 15%

חלק זה מהווה 15% מהציון הכולל במסלול זה, וכולל שני רכיבים:

1. פרויקט כתוב 5%

- אותו פרויקט שהתלמיד מציג בע"פ
- הפרויקט נכתב לאורך תהליך הלמידה
- שילוב מקורות מידע, עיבוד והצגת ידע באופן מובנה

2. יצירות ספרותיות 10%

- ניתוח והבנה של שלוש יצירות ספרותיות בפרסית שנלמדו בכיתה
- התייחסות לתכנים, רעיונות מרכזיים והבנה פרשנית בסיסית בהתאם לרמת הלימוד

מסלול ב': עבודת גמר בתחום לימודי איראן (30%): סמל שאלון: 582253

התלמידים נבחנים בסוף כיתה י"ב. במסלול ב' ההערכה החלופית בהיקף של 30% מתבצעת באמצעות עבודת גמר בתחום לימודי איראן. העבודה נכתבת בעברית ומאפשרת לתלמידים להעמיק בסוגיה הקשורה לאיראן ולמזרח התיכון באמצעות כלים ומיומנויות מחקר אקדמיות.

נושאי עבודת הגמר אפשריים

התלמידים יכולים לבחור נושא מתחומי הדעת הבאים:

- איראן והמערכת הפוליטית
- יחסי ישראל-איראן
- אסלאם שיעי בהקשר לאיראן
- החברה והתרבות האיראנית
- סוגיות גיאופוליטיות במזרח התיכון בהקשר האיראני

**למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית**

**מדינת ישראל
משרד החינוך**

**אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית**

- השפעת איראן בזירה האזורית והבין-לאומית
- תרבות פרסית (ספרות, מוסיקה)
- סוגיות חברתיות באיראן (נשים, צעירים)

נושא שאינו מופיע ברשימה שלעיל מחייב קבלת אישור מראש מהפיקוח על הוראת הפרסית.

מרכיבי העבודה

הציון לעבודה יתבסס על הקריטריונים המפורטים להלן:

- תהליך העבודה: 40%
- פרזנטציה: 20%
- העבודה הכתובה: 40%

העבודה הכתובה תכלול:

1. מבוא (5% מהציון)
2. איסוף מקורות (10%)
3. כללי כתיבה ומבנה העבודה (10%)
4. פרקי חקר ודיון (40% מהציון)
5. סיכום, מסקנות ורפלקציה (20%)
6. היקף העבודה ונראות (15%)

הפרזנטציה תכלול:

1. בנייה ועיצוב המצגת הממוחשבת (15%)
2. הצגה ברורה של נושא המחקר (10%)
3. אפיון המקורות (10%)
4. הצגת ממצאים ומסקנות, תוך התייחסות לתהליך העבודה (30%)
5. הצגת שער תקני (5%)
6. מיומנויות הצגה ועמידה מול קהל (5%)
7. הפגנת בקיאות בחומר (5%)
8. שימוש מושכל בעזרים (10%)
9. אינטראקציה עם הקהל/ הבוחן (10%)

**למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית**

**מדינת ישראל
משרד החינוך**

**אגף שפות
הפיקוח על הוראת הפרסית**

דרישות כלליות

- העבודה תיכתב בעברית
 - היקף העבודה: לפחות 10 עמודים (לא כולל שער, תוכן עניינים, ביבליוגרפיה ונספחים)
 - יש להסתמך על מקורות מידע מגוונים ומהימנים
 - יש להקפיד על כללי ציטוט וכתביה אקדמית
- בשונה ממסלול א', המתמקד בהערכת מיומנויות השפה הפרסית בעל פה ובכתב, מסלול ב', כולל עבודת גמר בתחום לימודי איראן הנכתבת בעברית ומהווה 30% מציון הבגרות.
- פרטים נוספים יבואו בהמשך.**

תמרוץ בתי ספר

נבדקת האפשרות למתן תמרוץ לבתי ספר שיבחרו להפעיל מגמת פרסית ברמת 5 יחידות לימוד (מסלול א'). מטרת התמרוץ, ככל שיאושר, היא לעודד את הרחבת היצע המגמות במערכת החינוך, לתמוך בבתי ספר הבוחרים לפתוח את המגמה ולחזק את לימודי השפה הפרסית.

פרטים נוספים, לרבות תנאי הזכאות, אופן החלוקה והיקף התמרוץ, יפורסמו ככל שיתקבלו ההחלטות בנושא.

בתקווה לשנה מוצלחת ומהנה,
בברכה,

ליאורה אללי

מדריכה ארצית מרכזת פרסית

העתקים:

ד"ר טלי יניב, יו"ר המזכירות הפדגוגית

ד"ר ציונה לוי, מנהלת אגף א' שפות, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

מר דויד גל, מנהל בכיר אגף הבחינות, מינהל פדגוגי, משרד החינוך

מר יובל אוליבסטון, סגן יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהל אגף א' לפיתוח פדגוגי